Ohje
18.9.2026

Ohje esiopetushenkilöstölle opiskeluhuoltopalveluista

Opiskeluhuolto

- Opiskeluhuollossa edistetään lasten terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ehkäistään ongelmien syntymistä. Lisäksi edistetään koko esiopetusyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia sekä huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä.
- Opiskeluhuoltoa toteutetaan suunnitelmallisena monialaisena yhteistyönä. Sitä tehdään yhdessä lasten, heidän huoltajiensa ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.
- Opiskeluhuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. **Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa** toteuttavat kaikki esiopetuksen toimijat, ja siten se on ensisijaista ja luonteeltaan ehkäisevää. **Yksilökohtainen opiskeluhuolto** on yksittäisille lapsille tarjottavia neuvolapalveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Oikeus opiskeluhuoltopalveluihin

- Esiopetuksessa olevalla lapsella on oikeus neuvolapalveluihin sekä opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluihin.
- Opiskeluhuollon työntekijän arvion perusteella lapsella on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus oppimiseen ja kehitykseen liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa opiskeluhuollon työntekijän on ohjattava lapsi saamaan muita palveluja.

Tiedotus- ja ohjausvelvollisuus

- *Esiopetuksen järjestäjä vastaa siitä, että lapsilla ja heidän huoltajillaan on tieto käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta.* (OhL 11§).
- *Esiopetuksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata lasta hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja*. (OhL 11§).

Yhteydenotto ja konsultaatio

- *Jos esiopetuksen työntekijä arvioi, että lapsi tarvitsee opiskeluhuoltopalveluja, hänen on otettava **viipymättä** yhteyttä* opiskeluhuoltopalveluihin. Yhteydenotosta on oltava yhteydessä huoltajaan. (OhL 16§).
- Esiopetuksen henkilöstö voi aina konsultoida ensin terveydenhoitajaa, kuraattoria ja psykologia nimettömästä lapsesta.

Monialainen asiantuntijaryhmä

- *Yksittäisen lapsen tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.* (OhL 14§).
- Monialaisessa asiantuntijaryhmässä on huoltajien lisäksi mukana aina sekä esiopetuksen että opiskeluhuollon henkilöstöä. Työntekijät ehdottavat huoltajille ryhmän kokoamista ja tarvittavia osallistujia. Huoltajat päättävät osallistujat ja voivat halutessaan kutsua mukaan myös läheisiään ja muiden palvelujen työntekijöitä.

- Monialaisissa asiantuntijaryhmätapaamisissa kuljetetaan yhdessä lapsen asiaa prosessina, hyödytään yhteisestä suunnittelusta ja vastuusta sekä lain mahdollistamasta oikeudesta tietojen vaihtoon. Tapaamisista kirjoitetaan opiskeluhuoltokertomus, joka on opetuksen järjestäjän vastuulla. Kertomus tulee sovittaessa jakaa huoltajille.

Milloin henkilöstön tulisi harkita yhteydenottoa neuvolan terveydenhoitajaan, psykologiin tai kuraattoriin?

- Ota yhteyttä, kun haluat keskustella lapsen tilanteesta kotona tai ryhmässä eikä vanhempien tai ryhmän aikuisten työskentely ole tuonut toivottavaa muutosta.

Miten yhteydenotto/ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin käytännössä tapahtuu?

1. Havainnot ja huolet
    - Kokoa ryhmän aikuisilta keskeiset havainnot ja huolet lapsen tilanteesta.

2. Konsultoi neuvolaterveydenhoitajaa, psykologia tai kuraattoria nimettömästä lapsesta
    - Soita, viesti tai laita yhteydenottopyyntö työntekijälle.
    - Yhdessä voitte jäsentää huoltasi, miettiä erilaisia etenemisvaihtoehtoja ja huolen puheeksiottoa huoltajan kanssa.
    - Opiskeluhuollon työntekijä voi kertoa erilaisista palveluvaihtoehdoista ja niihin liittyvistä prosesseista.

Vaihtoehtoisesti voit keskustella ensin huoltajien kanssa ja sopia yhteydenotosta neuvolaterveydenhoitajaan, psykologiin tai kuraattoriin lapsen nimellä. Voit myös opastaa huoltajaa olemaan itse yhteydessä kyseiseen työntekijään neuvonnan ja ohjauksen saamiseksi.

Opiskeluhuollon tuki

- **Yhteisöllinen opiskeluhuolto**
    - Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimintatapoja, joilla edistetään hyvinvointia esiopetuksessa.
    - Esiopetusyksikön opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuoltoryhmä eli yhteisöllinen hyvinvointiryhmä.
    - Neuvolaterveydenhoitaja, opiskeluhuollon psykologi ja kuraattori tuovat yhteisöllisen hyvinvointityön suunnitteluun ja arviointiin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opiskeluhuollon asiantuntemuksensa.
    - Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä voidaan suunnitella myös opiskeluhuollon toimijoiden osallisuutta vanhempainiltoihin, ryhmätuokioihin yms.

- **Yksilökohtainen opiskeluhuolto**
    - Konsultaatio henkilöstölle joko nimettömästä lapsesta tai huoltajan suostumuksella lapsen nimellä.
    - Terveydenhoitaja, psykologi tai kuraattori tarjoaa ammatillisen arvionsa pohjalta yksilökohtaista tilanteen kartoitusta, neuvontaa ja tukea sekä tarvittaessa ohjausta muihin palveluihin (esim. perheneuvola, perhesosiaalityö).

- Yhdessä huoltajien ja esiopetushenkilöstön kanssa voidaan sopia monialaisen asiantuntijaryhmän perustaminen ja/tai yksilökohtainen asiakasprosessi.
- Esiopetuksessa työskennellään ensisijaisesti aina huoltajien kanssa, mutta tarvittaessa opiskeluhuollon työntekijä arvioi myös lapsen kanssa toteutettavan kahdenkeskisen työskentelyn tarpeen.

Esiopetuksen neuvolapalvelut

- Jokaisella lapsella on nimetty neuvolaterveydenhoitaja. Lapsi asioi neuvolassa ikäkausi- tai henkilökohtaisen suunnitelmansa mukaisesti.
- Neuvolaterveydenhoitajaa voi konsultoida erityisesti terveyttä koskevissa kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa.
- Esiopetuksen yhteisölliseen opiskeluhuoltotyöhön osallistuu kutsutusti työryhmään nimetty terveydenhoitaja.
- Nimettyyn neuvolaterveydenhoitajaan voi olla yhteydessä Perhekeskuksen Ensilinjan kautta (puh. 03 629 6200).

Esiopetuksen psykologipalvelut

- Jokaiselle esiopetusyksikölle on nimetty oma psykologi.
- Psykologiin voi olla yhteydessä lapsen oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen sekä psyykkiseen hyvinvointiin liittyen. Yhteyttä voi ottaa myös haastavissa elämäntilanteissa sekä kriisitilanteissa.
- Psykologin tutkimuksen tarpeen arvioi aina psykologi. Psykologin tutkimus voi olla tarpeen, jos on epäilyä laajoista tai vaikea-asteisista kognitiivisista vaikeuksista ja esim. mahdollisesti erikoissairaanhoidon tarve.
- Opiskeluhuollon psykologit - Oma Häme

Esiopetuksen kuraattoripalvelut

- Jokaiselle esiopetusyksikölle on nimetty oma kuraattori.
- Kuraattori on sosiaalihuollon ja opiskeluhuollon ammattilainen, joka tukee erityisesti perhe- ja kaverisuhdeasioissa sekä muissa hyvinvointiin vaikuttavissa asioissa. Yhteyttä voi ottaa myös haastavissa elämäntilanteissa sekä kriisitilanteissa.
- Opiskeluhuollon kuraattorit - Oma Häme